

Tematická zpráva

**Kontrola průběhu maturitní zkoušky
v jarním a podzimním zkušebním období 2015**

1 Úvod

V minulých letech po zavedení nové maturitní zkoušky prováděla Česká školní inspekce (dále i „ČŠI“) kontrolu a monitoring jejího průběhu. V letošním roce na základě předchozích zkušeností a také informací Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále i „Centrum“) provedla ČŠI v jarním zkušebním období od 2. května do 10. června 2015 a v podzimním zkušebním období od 1. září do 21. září 2015 u maturitní zkoušky (dále i „MZ“) inspekční činnost v režimu kontroly dodržování právních předpisů.

Předmětem inspekční činnosti byla kontrola dodržování vybraných ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání.¹

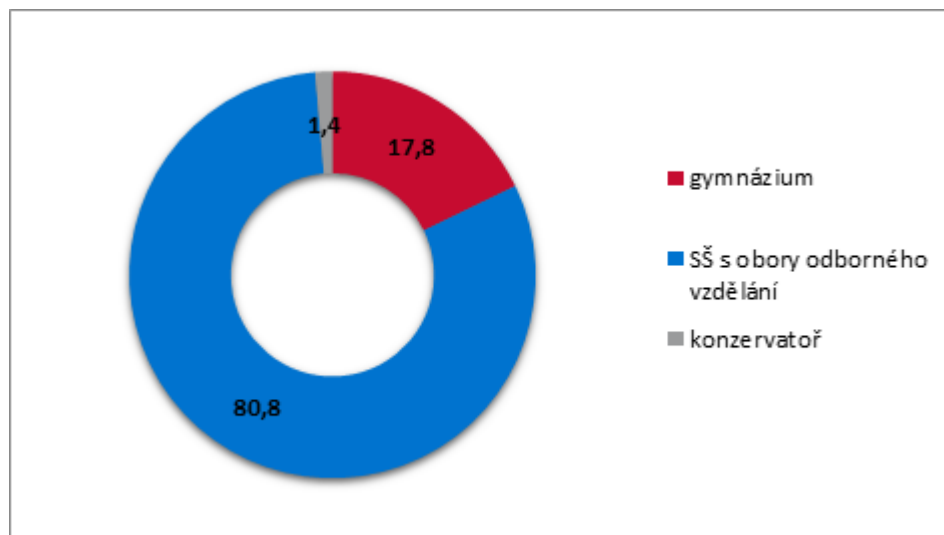
Inspekční činnost byla zaměřena na podmínky a průběh maturitní zkoušky, zejména na povinnosti ředitele školy při zajištění MZ², na kontrolu personálního zajištění průběhu MZ³ a na dodržování dalších podmínek ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou.⁴

2 Jarní zkušební období

2.1 Vzorek škol

Z celkového počtu 1 109 středních škol s obory vzdělání s maturitní zkouškou bylo v jarním zkušebním období 2015 kontrolováno **146 středních škol**, z toho 118 středních škol s obory odborného vzdělávání (dále „SŠ SOV“), 26 gymnázií a 2 konzervatoře. Nejvíce škol bylo kontrolováno v krajích Jihočeském, Ústeckém a Plzeňském, naopak nejméně v Libereckém a Karlovarském kraji.

Graf č. 1 Podíly navštívených středních škol (v %)

¹ § 174 odst. 2 písm. d) školského zákona.

² § 80 odst. 5 písm. a), b) a c) školského zákona.

³ Vybraná ustanovení § 80a školského zákona.

⁴ Vyhláška č. 177/2009 Sb. o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání dodalo ČŠI seznam 60 škol, v nichž byly při realizaci maturitní zkoušky v předcházejících zkušebních obdobích zaznamenány indicie možného porušení právních předpisů. V těchto školách kontrolovali pracovníci ČŠI podmínky při zadání a průběhu didaktických testů společné části maturitní zkoušky a případně také její další formy. Školy byly téměř ze všech krajů, s výjimkou kraje Pardubického.

Dále byly do inspekční činnosti zařazeny školy, ve kterých byly zjištěny nedostatky při předchozí inspekční činnosti v souvislosti s výsledky vzdělávání. V těchto školách byly kontrolovány jednotlivé zkoušky společné a profilové části maturitní zkoušky.

2.2 Hlavní zjištění

ČŠI zjistila při kontrole maturitní zkoušky v jarním zkušebním období 2015 **poměrně nízký počet porušení právních předpisů**, která navíc **neměla výraznější dopad** na průběh maturitní zkoušky a byla **zejména formálního charakteru**. Celkem bylo zjištěno 19 porušení právních předpisů v 14 školách. Zejména se však potvrdilo, že **kontrola ČŠI měla stejně jako v minulých letech výrazně preventivní účinek**. Celkově se náznaky nekorektního chování z minulých období nepotvrdily, naproti tomu se ale do určité míry potvrdily u 9 škol ze seznamu dodaného Centrem.

2.2.1 Hlavní zjištění v oblasti společné části maturitní zkoušky

Během společné části maturitní zkoušky kontrolovala ČŠI podmínky a průběh didaktických testů, písemných prací a ústních zkoušek před zkušební maturitní komisí.

Tabulka č. 1 Porušení právních předpisů ve společné části MZ – didaktický test

Společná část - didaktický test	Počet
Personální zajištění zkoušky	
zadavatelé nesplňují předpoklady pro výkon dané funkce	2
Organizace a průběh zkoušky	
předání Matematických, fyzikálních a chemických tabulek mezi žáky	1
didaktický test z matematiky nebyl zahájen ve stanovenou dobu	1
Řádné vedení dokumentace ke zkoušce	
nedodržení termínu jmenování zadavatelů a hodnotitelů zkoušek	2

Při realizaci **didaktického testu** společné části maturitní zkoušky bylo zjištěno celkem 6 porušení právních předpisů.

V personálním zajištění zkoušky byla zjištěna 2 porušení. Ve dvou školách byli jmenováni zadavatelé, kteří nesplňují předpoklad pro výkon dané funkce – měli kvalifikaci v příslušném oboru nebo ve školním roce 2014/2015 vyučovali předmět, který zadávali.

V organizaci a průběhu didaktického testu byla shledána 2 porušení. V jednom případě ukončil zadavatel didaktického testu z matematiky úvodní administraci o pět minut dříve, než bylo stanoveno v jednotném zkušebním schématu daném Sdělením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy čj. MSMT-861/2015-1, ze dne 12. ledna 2015, kterým se určuje časový rozvrh konání didaktických testů a písemných prací společné části maturitní zkoušky v jarním zkušebním období roku 2014 (viz § 3 a § 11 odst. 6 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů). V druhém případě došlo při didaktickém testu z matematiky k předání Matematických, fyzikálních a chemických tabulek mezi žáky, přestože každý žák měl své vlastní povolené pomůcky. Toto nestandardní jednání obou žáků zadavatelka v průběhu zkoušky nezaregistrovala.

Ve dvou případech bylo zaznamenáno porušení v **řádném vedení dokumentace ke zkoušce**. V prvním případě jmenoval ředitel zadavatele zkoušek konaných formou didaktického testu a písemné práce a hodnotitelů písemných prací pro všechny realizované zkoušky až 30. dubna 2015, což bylo v rozporu s požadavkem právního předpisu (jmenování mělo proběhnout dříve než jeden měsíc před termínem konání didaktických testů). Také druhé porušení se týkalo nedodržení termínu jmenování u dvou zadavatelů.

Tabulka č. 2 Porušení právních předpisů ve společné části MZ – písemná práce

Společná část - písemná práce	Počet
Personální podmínky	
zadavatelé nesplňují předpoklady pro výkon dané funkce	1
hodnotitel nesplňuje předpoklady pro výkon funkce	1
Organizace a průběh zkoušky	
dřívější zahájení písemné práce	2
Řádné vedení dokumentace ke zkoušce	
nedodržení termínu jmenování zadavatelů a hodnotitelů zkoušek	2

Během písemných prací společné části maturitní zkoušky bylo zjištěno 6 porušení právních předpisů.

V **personálním zajištění zkoušky** byla zaznamenána 2 porušení. V jedné škole byli jmenováni zadavatelé, kteří nesplňovali předpoklad pro výkon dané funkce – měli kvalifikaci v příslušném oboru nebo ve školním roce 2014/2015 vyučovali předmět, který zadávali. V druhé škole nesplňoval jeden hodnotitel podmínky k výkonu činnosti učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy.

V **organizaci a průběhu zkoušky** byla zjištěna 2 porušení právních předpisů. V obou případech se jednalo o dřívější zahájení písemné práce z anglického, resp. španělského jazyka než bylo stanoveno v jednotném zkušebním schématu.

V **řádném vedení dokumentace ke zkoušce** byla zaznamenána 2 porušení. Stejně jako u didaktického testu se porušení týkala nedodržení termínu jmenování zadavatelů a hodnotitelů zkoušek.

Tabulka č. 3 Porušení právních předpisů ve společné části MZ – ústní zkouška před zkušební maturitní komisí

Společná část - ústní zkouška před zkušební maturitní komisí	Počet
Stanovení a zveřejnění obsahu zkoušky – školní seznam literárních děl, témata pro zpracování školních zkušebních úloh	
nedodržení termínu pro zveřejnění témat ke zkoušce z anglického jazyka	1

Při **ústní zkoušce** společné části maturitní zkoušky bylo zjištěno jedno porušení právních předpisů při **stanovení a zveřejnění obsahu ústní zkoušky**. V jedné škole nebyla do 31. října 2014 zpřístupněna žákům témata pro zpracování školních zkušebních úloh z anglického jazyka.

2.2.2 Hlavní zjištění v oblasti profilové části maturitní zkoušky

Při profilové části maturitní zkoušky kontrolovali školní inspektoři dodržování právních předpisů u podmínek a průběhu maturitních prací a jejich obhajob před zkušební maturitní komisí, u ústních zkoušek a u písemných a praktických zkoušek. Porušení právních předpisů byla zjištěna u ústní, písemné a praktické zkoušky.

Tabulka č. 4 Porušení právních předpisů v profilové části MZ – ústní zkouška před zkušební maturitní komisí

Profilová část - ústní zkouška před zkušební maturitní komisí	Počet
Stanovení a zveřejnění obsahu zkoušky – témata	
pozdní zveřejnění nabídky povinných a nepovinných zkoušek, včetně formy a témat těchto zkoušek	1
nabídka povinných zkoušek, včetně formy a témat nebyla zveřejněna	1
Organizace a průběh zkoušky	
chybějící písemné posudky maturitní práce	1
Hodnocení zkoušek	
nestanovení způsobu hodnocení zkoušky	1

Při kontrole **ústní zkoušky** profilové části maturitní zkoušky byla zjištěna 4 porušení právních předpisů. Ve **stanovení a zveřejnění obsahu zkoušek – témat** byla zaznamenána 2 porušení. V jednom případě nebyla zveřejněna nabídka povinných zkoušek, včetně formy a témat těchto zkoušek na veřejně přístupném místě ve škole, ani způsobem umožňujícím dálkový přístup. Dále ředitel školy neurčil v zákonném termínu nabídku nepovinných zkoušek pro jarní a podzimní zkušební období roku 2015. Ve druhém případě nesplnil ředitel školy požadavek zveřejnit nabídku zkoušek, jejich forem a témat nejpozději 7 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky.

Jedno porušení právních předpisů bylo shledáno **v organizaci a průběhu ústní zkoušky** profilové části MZ. Při ústní zkoušce z předmětu umění a kultura byla obhajována maturitní práce, jejíž hodnocení se stalo součástí hodnocení ústní zkoušky. Bylo zjištěno, že ředitel školy neurčil zadání maturitní práce s náležitostmi dle § 15 odst. 1 vyhlášky č. 177/2009 Sb. ani neurčil vedoucího a oponenta maturitní práce dle § 15 odst. 4 vyhlášky č. 177/2009 Sb., takže k maturitním pracím nebyly zpracovány písemné posudky vedoucího a oponenta.

V oblasti **hodnocení zkoušek** bylo zaznamenáno také jedno porušení právních předpisů. V jednom případě ředitel školy nenavrhl způsob hodnocení zkoušky profilové části maturitní zkoušky z ekonomiky a způsob hodnocení zkoušky nebyl komisí nejpozději před započítáním zkoušky schválen.

Tabulka č. 5 Porušení právních předpisů v profilové části MZ – písemná zkouška

Profilová část - písemná zkouška	Počet
Stanovení termínů zkoušky	
nedodržení termínu zveřejnění nabídky povinných a nepovinných zkoušek	1

Při kontrole **písemné zkoušky** profilové části maturitní zkoušky bylo zaznamenáno jedno porušení právních předpisů, týkalo se **stanovení termínů zkoušky**. V jedné škole byla zveřejněna nabídka povinných a nepovinných zkoušek, včetně formy a témat těchto zkoušek, dne 12. listopadu 2014. Vzhledem k tomu, že se první profilová zkouška konala z anglického jazyka formou písemné zkoušky dne 1. dubna 2015, došlo k porušení § 79 odst. 3 školského zákona, podle kterého zveřejní ředitel školy nabídku povinných a nepovinných zkoušek profilové části maturitní zkoušky nejpozději 7 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky.

Tabulka č. 6 Porušení právních předpisů v profilové části MZ – praktická zkouška

Profilová část - praktická zkouška	Počet
Organizace a průběh zkoušky	
delší doba na zpracování praktické zkoušky	1

Při **praktické zkoušce** profilové části maturitní zkoušky bylo zjištěno jedno porušení právních předpisů, a to v **organizaci a průběhu zkoušky**. Ředitel školy rozhodl o konání jedné ze zkoušek profilové části maturitní zkoušky formou praktické zkoušky. Téma této zkoušky (*Podnikatelský záměr*) bylo žákům zadáno před 1. dubnem 2015. Žáci mohli zadané téma zpracovávat více než 3 dny, čímž byl porušen § 18 odst. 2 vyhlášky č. 177/2009 Sb., podle kterého může žák konat praktickou zkoušku nejdéle 3 dny.

3 Podzimní zkušební období

3.1 Vzorek škol

V podzimním zkušebním období 2015 bylo kontrolováno **68 středních škol**, z toho 60 středních škol s obory odborného vzdělávání a 8 gymnázií. Ve větší míře byly kontrolovány školy v krajích Královéhradeckém, Plzeňském, Jihočeském a v Praze, naopak v menší míře školy v Ústeckém, Karlovarském a Libereckém kraji.

Podobně jako v jarním zkušebním období dodalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání ČŠI seznam škol, v nichž byly při realizaci maturitní zkoušky v předcházejících zkušebních obdobích zaznamenány indicie možného porušení právních předpisů. V seznamu bylo celkem 26 škol. V těchto školách pracovníci ČŠI kontrolovali organizační a personální podmínky a průběh didaktických testů a písemných prací ve společné části maturitní zkoušky, případně také ústních zkoušek společné i profilové části maturitní zkoušky.

Dále byly do inspekční činnosti zařazeny školy, ve kterých byly zjištěny nedostatky při předchozí inspekční činnosti v souvislosti s výsledky vzdělávání. V těchto školách byly kontrolovány jednotlivé zkoušky společné a profilové části maturitní zkoušky.

3.2 Hlavní zjištění

ČŠI zjistila při kontrole maturitní zkoušky v podzimním zkušebním období 2015 **poměrně nízký počet porušení právních předpisů**, která **neměla výraznější dopad** na průběh maturitní zkoušky. Celkem bylo zjištěno 8 porušení právních předpisů ve 3 školách. Zejména se však potvrdilo, že **kontrola ČŠI měla** stejně jako v minulých zkušebních obdobích **výrazně preventivní účinek**.

Vzhledem k tomu, že v podzimním zkušebním období 2015 bylo zjištěno malé množství porušení právních předpisů, jsou uvedena souhrnně v jedné tabulce.

Tabulka č. 7 Porušení právních předpisů v podzimním zkušebním období 2015

Společná část - ústní zkouška před zkušební maturitní komisí	Počet
Personální zajištění zkoušky	
nedodržení termínu pro jmenování předsedy maturitní komise	2
nedodržení termínu jmenování členů maturitní komise	1
Profilová část - maturitní práce a její obhajoba před zkušební maturitní komisí	
Stanovení termínů zkoušky	
posudky nepředány žákovi v zákonném termínu	1
Profilová část - ústní zkouška před zkušební maturitní komisí	
Stanovení a zveřejnění obsahu zkoušky – témata	
vyšší počet témat	1
Personální zajištění zkoušky	
nedodržení termínu pro jmenování předsedy maturitní komise	2
nedodržení termínu jmenování členů maturitní komise	1

Při kontrole **ústní zkoušky společné části maturitní zkoušky** byla zjištěna tři porušení právních předpisů u personálního zajištění zkoušky. Ve dvou školách byl předseda zkušební maturitní komise jmenován krajským úřadem 4. září 2015, přitom krajský úřad má informovat ředitele školy a předsedu zkušební maturitní komise nejpozději do 30. června. V jedné škole ředitelka školy jmenovala místopředsedy a další členy zkušební maturitní komise pro podzimní zkušební období a hodnotitele ústních zkoušek společné části maturitní zkoušky po termínu stanoveném prováděcím právním předpisem.

Při kontrole **maturitní práce a její obhajoby** v profilové části maturitní zkoušky bylo zaznamenáno jedno porušení právních předpisů. Při kontrole dokumentace bylo zjištěno, že posudky od vedoucího a oponenta maturitní práce nebyly žákovi předány nejpozději 14 dní před termínem obhajoby.

U **ústní zkoušky profilové části maturitní zkoušky** byla při kontrole zjištěna čtyři porušení právních předpisů. V jedné škole zveřejnila ředitelka školy pro zkoušku z biologie konanou ústní formou 26 otázek obsahujících 52 témat, ačkoliv právní předpis dovoluje 20–30 témat. Ve stejné škole jmenovala ředitelka školy místopředsedy a další členy zkušební maturitní komise pro podzimní zkušební období a hodnotitele ústních zkoušek po termínu stanoveném prováděcím právním předpisem. Ve dvou školách byl předseda komise pozdě jmenován krajským úřadem.

4 Závěr

Při kontrole maturitní zkoušky v jarním a podzimním zkušebním období 2015 nebyl zjištěn nijak vysoký počet porušení právních předpisů. Tato porušení byla spíše formálního charakteru bez zásadnějšího dopadu na průběh maturitní zkoušky.

Celkem bylo při kontrolách maturitní zkoušky **v jarním a podzimním zkušebním období 2015 zjištěno porušení právních předpisů v 17 školách** (5 gymnázií a 12 SŠ SOV), tj. v 7,9 % z celkového počtu navštívených škol.

Ze seznamů škol poskytnutých ze strany Centra bylo porušení právních předpisů zjištěno v 10 školách. Náznaky, které nasvědčovaly možným porušením právních předpisů v předcházejících obdobích, se do určité míry potvrdily.

Podle krajského členění byla zjištěna čtyři porušení právních předpisů v Ústeckém kraji a tři v kraji Jihočeském a Plzeňském. V Jihomoravském a Olomouckém kraji došlo k porušením ve dvou školách, ve Středočeském, Karlovarském kraji a Praze pak v jedné škole. V ostatních krajích nebylo zjištěno ani jedno porušení.

Mezi školami zřizovanými kraji a soukromými subjekty nebyl zjištěn téměř žádný rozdíl v porušeních právních předpisů. Škol zřizovaných kraji, ve kterých bylo zjištěno porušení, bylo 7,5 % a soukromých škol s porušením 8,7 %.

Celkový počet porušení právních předpisů činil 27, z toho 16 ve společné části maturitní zkoušky a 11 v profilové části maturitní zkoušky. V gymnáziích bylo zjištěno 8 porušení a v SŠ SOV 19 porušení.

Výstupem z provedených kontrol byl vždy protokol o kontrole, který kromě jednotlivých škol zaslala Česká školní inspekce také jejich **zřizovatelům k případné realizaci dalších opatření**.